

Ob smrti

msgr. A. Fogarja

V četrtek, 26. avgusta, je v Rimu umrl nadškof msgr. Alojzij Fogar, čigar ime je in bo ostalo za vedno tesno povezano z dogajanjem na Primorskem v času fašistične diktature. Pokojnik je namreč bil od leta 1923 do leta 1936 tržaško-koprski škof in je torej na odgovornem in izpostavljenem mestu doživljal nastanek, vzpon in konsolidacijo črnega totalitarnega režima, ki ga je v naših krajih označevala še genocidna politika do slovenske in hrvaške narodne manjšine.

Reči je treba, da so hudi časi, ko je bil zlasti človek na odgovornem mestu postavljen takorekoč vsak dan pred preizkušnjo in pred težke odločitve, našli v škofu Alojziju Fogarju moža, ki ni zgubil razsodnosti in ni iskal nečastnih kompromisov, temveč se je odločal predvsem po vesti in po osebnem prepričanju, do katerega se je bil dokopal v svojih mladih študentskih letih in kasneje kot katehet ter profesor v tedaj kulturno razvejanem življenju v Gorici.

Alozij Fogar je bil namreč sin premožnih furlanskih posestnikov v Pevmi pri Gorici, kjer se je rodil 27. februarja 1882. Za duhovski poklic se je odločil proti očetovi volji, ki je od njega pričakoval drugačnih življenjskih odločitev. Po končani srednji šoli je obiskoval teološko fakulteto v Innsbrucku, kjer je tudi dosegel doktorski naslov. Več let je bil nato katehet na nemški gimnaziji v Gorici, kjer je imel priložnost, da je поблиže spoznal tedanje slovenske dijake in njihove probleme. Pred imenovanjem za tržaško-koprskega škofa pa je bil profesor v goriškem centralnem bogoslovju.

Rekli smo že, da je msgr. Alojzij Fogar prevzel novo službeno mesto v času in prostoru, ki sta bila za uveljavljanje fašističnega totalitarnega režima še posebej značilna in pomembna. Režimu je tu šlo tudi za zatrtje Slovencev in Hrvatov, torej za njihovo nasilno asimilacijo, pri čemer se je posluževal vseh sredstev, vseh institucij. Od škofa Fogarja je bilo v Trstu odvisno, ali se bo tudi katoliška Cerkev vključila v ta načrt, ali se bo pustila zavesti od raznih odkritih in prikritih vab, ali se bo torej spremenila v instrument fašistične oblasti za dosego njenih ciljev in namer. Škofov položaj je bil tembolj kočljiv, saj tedaj ni mogel zatrdno računati na svet ali pomoč Vatikana, glede na tedanje njegovo omahljivo in skrajno taktizirajočo politiko odnosov z vladajočim režimom v Italiji. Msgr. Fogar je dolga leta premočrtno vztrajal na svojem mestu, se odločno upiral instrumentalizaciji njegove Cerkve in tako posredno in neposredno čvrsto podpiral naravni odpor Slovencev in Hrvatov proti potujčevanju. Vodstvo svoje škofije pa je zapustil v okoliščinah, ki bi jih bilo treba šele

D. L.

(Dalje na 7. strani)

GOSPODARSKA SEDANJOST IN BODOČNOST V EVROPI

Gospodarski strokovnjaki predvidevajo, da bo v državah Evropske skupnosti do konca leta 1975 približno dva milijona ljudi zapustilo kmečko podeželje in se bo preselilo v mesta ter si tam poiskalo službo. Istočasno bo industrija izgubila prvo mesto kot zaposlovalka delovne sile. Prvo mesto bodo prevzele terciarne dejavnosti (trgovine, promet, obrt, svobodni poklici). To se je v nekaterih gospodarsko najnaprednejših državah že zgodilo. Predvidevajo, da bodo terciarne dejavnosti nudile leta 1980 delo več kot polovici vse aktivne delovne sile.

Naše desetletje bo torej pomenilo, vsaj v zahodni Evropi (za vzhodno Evropo napovedi niso lahke zaradi močnih posegov državnih načrtovalcev, ki tudi po političnih presoajah pospešujejo ali zavirajo gospodarski in socialni razvoj, npr. s hotenim razkrajanjem kmečkega stanu, ker vidijo v njem neprestano nevarnost konservativizma in težnje k zasebni lastnini) postopen prehod iz industrijske v takoimenovano poindustrijsko dobo, za katero bo značilno prevladovanje servisnih služb (uslug, trgovine), nad drugimi produktivnimi sektorji. Industrijski, izdelovalni sektor bo tako avtomatiziran, da bo potrebno zanj sorazmerno malo delovne sile. Ker pa bodo ljudje vedno več zaslužili, vedno boljše živeli in bodo imeli vedno več prostega časa, bodo potrebovali tudi vedno več uslug terciarnih dejavnosti, npr. trgovine, kulturnih ustanov (gledališč, založb, glasbenih ustanov itd.), turističnih organizacij, hotelov in drugega.

Do takšnih zaključkov so prišli strokovnjaki v komisiji Evropske skupnosti, ki je imela nalogo preučiti socialni položaj v Skupnosti in sestaviti poročilo o »socialni strategiji Evropske skupnosti v tem desetletju«. To socialno strategijo naj bi uresničeval »stalni odbor za zaposlitev«, ki bi v določenih presledkih skliceval posvetovanja odgovornih ministrov držav Evropske skupnosti in predstavnike dela, od sindikatov do podjetnikov. Finančna sredstva za tako gospodarsko in socialno usmerjanje naj bi prihajala iz »socialnega sklada«, ki naj bi razpolagal s približno 250 milijoni dolarjev na leto. Ta sklad že obstaja, toda trenutno ima na razpolago samo 50 milijonov dolarjev.

Zaenkrat je po mnenju omenjene komisije najvažnejše in najnujnejše izvesti temeljite reforme v poljedelstvu, ki naj bi to gospodarsko panogo čimbolj tehničirale, jo postavile na noge in modernizirale, s čimer bi bilo sproščene, kot rečeno, dva milijona delovne sile; te ljudi naj bi zaposlili bodisi v industriji bodisi v terciarnih dejavnostih. Seveda pa jih bo treba prej primerno izobraziti. V prihodnjih petih letih bodo ustvarili v Evropski skupnosti dva in pol milijona no-

vih delovnih mest v terciarnih dejavnostih in poldrugi milijon v industriji. Največji odtok delovne sile s podeželja predvidevajo za Italijo, kjer je še 20 odst. vse aktivne delovne sile zaposlene v poljedelstvu, kar je v primerjavi z drugimi državami Evropske skupnosti naravnost »neverjetno«.

Negativna plat vsega tega razvoja pa bo v tem, da se bo vedno bolj manjšal delež ljudi z neodvisno gospodarsko dejavnostjo (obrtnikov, majhnih, samostojnih trgovcev, svobodnih poklicev). Nekateri menijo, da bodo ti poklici sploh izginili spričo razmaha velikih podjetij. Od leta 1958 do danes se je število svobodnih poklicev v gospodarstvu, malih obrtnikov in trgovcev v Evropski skupnosti zmanjšalo od 23 na 17. milijonov. Vendar so pričakovanja, da bo neodvisno delo povsem izginilo, najbrž pretirana in preveč pesimistična, kajti tudi na delovnem sektorju bo vedno potrebna neka mera svobode in zasebne pobude. Verjetno še bo zgodilo — v najslabšem primeru — tako, da bodo opravljali obrtniki in drugi poleg svoje redne zaposlitve v velikih podjetjih še »zasebno prakso«, kot se to že dogaja v večji ali manjši meri vsepovsod. Tega mnogi ne delajo samo zaradi čimvečjega zaslužka, ampak iz veselja do dela in zlasti do neodvisnega dela ter iz želje po osebnem stiku z drugimi ljudmi, za kar v kolektiviziranem delu velikih podjetij, sredi mogočnih strojev, ni več priložnosti.

Dejstvo je (odkrile so ga sociološke raziskave), da ni in ne bo nikoli mogoče popolnoma vnaprej napovedati in uganiti bodočega razvoja, ne v gospodarstvu in ne v politiki kot tudi ne na drugih sektorjih, kajti človeški duh kot nosivec vsega razvoja je poln presenečenj.

— o —

SLOVENSKA MLADINA NA KOROŠKEM GRE NAPREJ

Na Koroškem je konec prejšnjega tedna spet prišlo do novih »napisnih akcij«. Tako postaja vse bolj jasno, da se najbolj osveščen del slovenske mladine na Koroškem dobro zaveda svojih pravic in se ne zadovoljuje z lepimi frazami in neskončnim odlašanjem rešitve mnogih perečih problemov.

Agencija ANSA je v zvezi s tem poročala, da so ponovno premazali nemške krajevne napise pred naslednjimi vasi: Sveče, Svetna vas, St. Janž v Rožu, Podjunja vas in Bistrica.

V ponedeljek zjutraj pa so v vasi Globasnica našli podrtih pet drogov z avstrijsko in pet drogov s koroško deželno zastavo; prejšnji dan je bila namreč v tem kraju neka slovesnost.

Poročajo tudi, da so prijavi sodnim oblastem tri slovenske mladince, ki jih obtožujejo mazanja cestnih tabel in širjenja letakov.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 5. septembra, ob: 8.00 Koledar. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Glasba za orgle. 10.45 Za dobro voljo. 11.15 L. Lantieri in E. Benedetti: »Naskok na gorske velikane«. Peta oddaja »K 2«. Radijski oder vodi Kopitarjeva. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.30 »Argentinska mravlja«. Dramatizirana zgodba, po povesti I. Calvina napisal A. Moriconi, prevedel V. Beličič. Radijski oder, režira Peterlin. 16.15 Jazz. 16.30 Parada orkestrrov. 17.30 Revija zborovskega petja. 18.00 Podobe in glasba. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.00 Lahka glasba. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Motivi iz Filmov. 20.00 Šport. 20.30 Ljudske pesmi v komorni predelavi. 20.45 Ljubezenska lirika. 21.00 Semenj plošč. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Zabavna glasba.

• PONEDELJEK, 6. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Vaše čtivo - Kam po maturi. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Simfonična dela deželnih skladateljev. 19.10 »Odvetničnik za vsakogar«. 19.15 Revija solistov. 19.45 Zbor »Jacopo Tomadini« iz Vidma. 20.00 Sportna Tribuna. 20.35 Glasbene razglednice. 21.00 Pripovedniki naše dežele: Neva Godini: »Vaški šport«. 21.10 Nepozabne melodije. 21.45 Slovenski solisti. Tenorist Gašper Dermota, pri klavirju Gita Mally. Eamospevi M. Vilharja. A. Lebana, B. Ipavca, D. Jenka, H. Volariča in F. Gerbiča

• TOREK, 7. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 18.45 »Wallace Collection«. 19.00 Otroci pojò. 19.10 C. Piermani: Kako posluje italijanski parlament. 19.20 Glasbeni best-sellerji. 19.40 Zbor »Kras« iz Dola-Poljan, vodi Komelova. 20.00 Šport. 20.35 Cimarosa: »Tajna poroka«, komična opera v 2 dej.

• SREDA, 8. septembra ob: 7.00 Koledar. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Evropske prestolnice »Madrid«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovarček sodobne znanosti - Na počitnice. 18.15 Umetnost. 18.30 Koncertisti naše dežele. Violinista Vattimo in Repini. Violinist Belli. Violončelist Bisiani. Pipolo: Godalni kvartet (1965). 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Jazz. 19.40 Ljudske pesmi iz vsega sveta. 0.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Sodelujeta sopr. Carral in pianist Gherbitz. V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico.

• ČETRTEK, 9. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Saksofonist Sax z Mitchellovim orkestrom. 12.10 G. Bartolozzi: Otrok v prvih letih svojega razvoja. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Kako in zakaj - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost. 18.30 Romantične simfonije. 18.50 Vaughnov orkester. 19.10 V. Beličič: Kraške črtice: »Rojstni dan«. 19.20 Izbrali smo za vas. 19.40 Bach: Kantata 106 za zbor in čembalo. Chapman College Madrigal Singers, vodi Hall. 20.00 Šport. 20.35 L. Suhadolčan: »Dobri divji mož«. Radijska igra. Radijski oder, režira Peterlin.

• PETEK, 10. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 slovenske pesmi. 12.10 Izlet za konec tedna. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi. 18.15 Umetnost. 18.30 Sodobni ital. skladatelji. 18.50 Al Caiola izvaja Gershwinove motive. 19.10 Zgodovina prometnih sredstev: »Ceste danes«, 19.20 Novosti v naši diskoteki. 19.45 Moški vokalni kvintet, vodi Mamolo. 20.00 Šport. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe.

• SOBOTA, 11. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 Poklici: »Sodarji«, prip. Rehvarjeva. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 16.10 Festival ljudsko-zabavne glasbe v Števerjanu. 16.30 Plesna čajanka. 17.20 Za mlade poslušavce: Popevke dneva - Beseda o poeziji - Moj prosti čas. 18.15 Umetnost. 18.30 Duo Palm-Kontarsky. Beethoven: Sonata v f duru, op. 5, št. 1. 18.55 Pojeta Patty Pravo in Battisti. 19.10 Svet v očeh slovenskih popotnikov. B. Pahor »Kairski muzej in citadela«. 19.25 Nekaj jazza. 19.40 Zbor »Glasbene Matice« iz Ljubljane vodi Lavrič. 20.00 Šport. 20.50 J. Alešovec: »Nemški ne znajo«. Burka v enem dejanju. Predstavil, priredil in režiral M. Mahnič. Igra Radijski oder.

Intervju Ču En Laja za „Vjesnik“

Predsednik kitajske vlade Ču En Laj se je pred nedavnim pogovarjal z urednico zagrebškega »Vjesnika« predvsem o vprašanjih, ki se nanašajo na napovedane kitajsko-ameriške pogovore. Kitajski premier je izčrpno obrazložil stališča kitajske vlade o političnem položaju in odnosih v Indokini ter na Daljnem vzhodu.

Ču En Laj je zlasti poudaril zahtevo, da se mora končati vojna v Indokini, ameriške in druge čete pa se moraj odtod umakniti. Kitajci napovedujejo, da bodo na pogovorih med ameriškim in kitajskim predsednikom od ZDA zahtevali, naj v Vietnamu in Indokini izpolnijo zahteve narodov, kajti v nasprotnem primeru bo Kitajska podpirala boj teh narodov do končne zmage.

Predsednik kitajske vlade je v pogovoru zavrnil pisanje nekaterih evropskih listov, ki menijo, da je ameriško-kitajsko zblizanje nevarnost Evropi. Spomnil se je na dejstvo, da trajajo stiki med Sovjetsko zvezo in ZDA že od Hruščeva dalje. »Kitajska se upira edino temu, da bi velesili imeli prevlado nad svetom in da bi si ga delili. Napovedani pogovori med Kitajsko in ZDA so že prej, preden so se začeli, izzvali nezadovoljstvo in nemir, kar je pravzaprav poskus Ameriko spodbuditi, da bi še nadalje obdržala blokado in izolacijo Kitajske, da bi se še nadalje omogočilo velesilama dominirati v svetu in si ga deliti,« je poudaril kitajski predsednik.

Ču En Laj je izjavil, da Kitajska v mednarodnih odnosih nikoli ne bo ravnala kot velesila, da pa se bo še nadalje zavzemala za osvoboditev vietnamskega in drugih indokitajskih narodov. Prav tako se bo upirala prodiranju

13. septembra bo v Bruslju nov sestanek finančnih ministrov Evropske skupnosti, da bodo sklepali o skupnem odgovoru na razvrednotenje dolarja.

V Stockholmu je v teku prizivna sodna obravnava proti »ustašem«, ki so smrtno ranili jugoslovanskega veleposlanika Roloviča. Obtoženci se baje vedejo pred sodiščem predržno.

»japonskega imperializma« na ta konec sveta ter nadzorstvu ZDA in Sovjetske zveze na področju Indijskega oceana.

Predsednik kitajske vlade je tudi ugodno ocenil uspeh nedavnih pogovorov z jugoslovanskim zunanjim ministrom Tepavcem v Pekingu. Na koncu je izrazil spoštovanje kitajskega ljudstva in vlade jugoslovanskim narodom, ki so se med zadnjo vojno tako junško bojevali proti fašizmu.

LETALSKI PROMET V SLOVENIJI NARAŠČA

Letalski promet na edinem slovenskem mednarodnem letališču na Brniku stalno narašča, tako da bo že čez nekaj let postalo pretresno in ga bodo morali čimprej dokončno urediti. Predstavniki letalskih družb (tudi tujih) so s poslovanjem na letališču zelo zadovoljni, saj zamud skoraj ni, prav tako se nikoli ne izgublja prtljaga, kar se pogosto dogaja na ostalih jugoslovanskih letališčih.

Nemška letalska družba »Lufthansa« je zelo povečala tovarni promet, ki bo po predvidevanjih za 15-20 odstotkov večji od lanskega. Za to dejavnost so na Brniku izredno ugodni pogoji, saj letališče razpolaga z velikimi skladiščnimi prostori. Pri »Lufthansi« razmišljajo tudi o uvedbi prve redne potniške linije.

Predstavniki slovenskega letalskega podjetja »Inex Adria« so nezadovoljni z razvojnimi načrti Slovenije, ki premalo upoštevajo razvoj letalskega prometa. Kljub tej pomankljivosti in premajhni podpori tej pomembni gospodarski dejavnosti pa so na brniškem letališču in v podjetju »Inex Adria« z dosežanimi rezultati zadovoljni.

Predstavnštva domačih in tujih letalskih družb v Ljubljani (JAT, »Inex Adria«, »Lufthansa«, »Swissair«) poslujejo na več različnih krajih, zato bi bilo nujno zgraditi novo skupno poslopje za vse omenjene družbe. To bi hkrati vzpodbudilo tudi ostale evropske letalske družbe, da bi v slovenskem glavnem mestu odprle svoja predstavništva.

„Vročja jesen“ v Zagrebu?

Vse kaže, da nameravajo na Hrvaškem resno obračunati s t. im. »nacionalisti«, ki delujejo predvsem v Matici hrvatski in vodstvu zagrebške študentske organizacije. To se bo po vsej verjetnosti zgodilo jeseni, ko se bo pričelo novo akademsko leto ter bo večina študentov in profesorjev že v Zagrebu.

To domnevo potrjujejo stališča nekaterih krajevnih organizacij Zveze komunistov Hrvatske in govori vidnejših hrvatskih politikov. Član predsedstva Jugoslavije Mika Tripalo je pred kratkim na Hvaru dejal: »Ni treba tajiti, da je od vsega začetka prihajalo do stališč posameznikov, skupin, pa tudi študentskega vodstva, s katerimi se Zveza komunistov Hrvatske ni strinjala. Toda bili smo strpni pri razčiščevanju mnenj in odprti pri dejanju mišljenj. Sedaj so stvari že bolj jasne. Očitno postaja, da imajo nekateri posamezniki v študentskem vodstvu take namere, s katerimi ZK in njen program nimata nikakršne zveze. Ne bomo dovolili, da bi se v

okviru zveze študentov pojavljali drug program, nasproten Zvezi komunistov Hrvatske. Pri nas lahko obstaja samo zveza študentov, ki podpira in sprejema program ZKH.«

Poslanec v zveznem parlamentu Zdenko Has pa je v nekem govoru obtožil Matico hrvatsko in vodstvo zagrebških študentov, da so protisocialistično usmerjeni in da s svojim pretiranim poudarjanjem hrvatskega naroda delujejo proti bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov ter pridobitvam revolucije. Poudaril je dejstvo, da so zaradi teh procesov postali glasnejši tudi srbski nacionalisti.

V težave prihaja tudi časnik »Hrvatski tjednik«, ki ga izdaja Matica hrvatska v nakladi 60.000 izvodov. Letošnje poletje je javni tožilec prepovedal razpečevanje ene izmed julijskih števil, vendar so jo kolporterji »Hrvatskega tjednika« kljub prepovedi prodajali po zagrebških ulicah.

Predstavniki Matice hrvatske v svojem glasilu »Hrvatski tjednik« večkrat zavračajo te obtožbe in poudarjajo, da ostajajo zvesti načelom socializma in samoupravljanja.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20. 4. 1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphis, Trst

Veličastni marijanski kongres na Hrvaškem

II.

Medtem ko so Zagrebčani in skupine Slovencev ter tujcev v soboto zvečer napolnile skoraj vse mestne cerkve, so velike množice kar preplavile bistriško vas in tamkajšnje svetišče, ki je 50 km oddaljeno od hrvatske prestolnice. V nočni procesiji križevega pota na bližnji grič, imenovan Kalvarija, so romarji z glasnimi molitvami, petjem in baklami v rokah izpovedovali zvestobo krščanski veri. Številni duhovniki so imeli vso noč in naslednje jutro preporno spovedovanja. Opolnoči se je darovala posebna sveta maša v Marijini baziliki. Tisoči so prenočevali kar na prostem.

Oblasti so pravilno predvidele prometne težave in zato pravočasno poskrbele za urejeno gibanje romarjev. Prometniki so že več dni pred 15. avgustom objavili stroga navodila: različnim vrstam vozil so odkazali različne dohodne ceste; okrog bistriške vasi so v razdalji enega kilometra določili, da ne sme nihče z vozili v vas; za parkiranje pa so enostavno začasno zasegli razsežne travnike. Za najvažnejšo in najbolj obremenjeno prometno žiljo, to je za cesto med Zagrebom in Bistrico je mestna občina poskrbela za številni vozniki, tako da so avtobusi vozili ves dan v obe smeri.

Na sam dan Marijinega Vnebovzvetja so že zgodaj oživele vse ceste in cestice, ki iz katerekoli smeri vodijo k Mariji v Bistrici. Tisoči in desetisoči romarjev iz bližnjih in daljnih krajev so se podajali na pot z najrazličnejšimi prevoznimi sredstvi, nekateri celo z romantično konjsko vprego. Sonce še ni bilo visoko, ko so se prometne žile spremenile v tekoče trakove, ki brez prestanka usipljejo na bistriško polje množice romarjev. Toda razen škofov, policije in sanitetnega osebja se nihče ne sme udobno pripeljati do cilja: vsakdo mora vsaj kilometer poti napraviti peš.

Egipt, Sirija in Libija so se združili v konfederacijo. V sredo je bil o tem ljudski referendum v vseh treh državah, da je bil tako potrjen že sprejeti sklep.

Gospodarski krogi v Furlaniji se bojijo, da bo zaradi razvrednotenja dolarja hudo prizadet izvoz nekaterih furlanskih industrij v Združene države. Prizadet bi moral biti tudi tržaški pristan zaradi zmanjšanja izvoznega tranzita.

Na Severnem Irskem so tudi pretekli teden pokali peklenski stroji in hitrostrelke. Ubitih je bilo več angleških vojakov in civilistov. Na delu je tajna irska vojaška organizacija I.R.A., znana iz osvobodilnih bojev.

V Vietnamu so bile v nedeljo volitve v državno zbornico, pri katerih je organizirala vladna stranka velike volivne goljufije. Vlada upa, da bo imela v novem parlamentu en sedež večine. Komunisti pa so motili volitve s krvavim terorjem in z atentati na volivce.

Sovjetska zveza je odpovedala vojaške manevre v Bolgariji, baje zaradi nevolje Romunije in da bi pomirila bojazni Jugoslovije.

V Pragi so »počastili« tretjo obletnico sovjetske okupacije z aretacijami in zasliševanji »nasprotnikov« in bivših »pomladarjev«. Protestnih akcij ni bilo, razen polaganja vencev na kraj, kjer se je sežgal Palach. Policija je cvetje odstranila.

V Washingtonu so blagoslovili takoimenovano »slovensko kapelo«. Za to priložnost so se podali tja tudi romarji iz Slovenije. V kapeli je podoba Marije z Brezij, sicer pa baje ni najbolj okusno urejena.

Zaradi lepote dežele in vedrine neba je romarjem to potovanje prazniško prijetno. Nikakor pa ni lahko vožnjem. Pokrajina okrog Bistrice je namreč podobna Slovenskim goricam na Štajerskem ali goriškim Brdom: je torej silno razvejana v gorice in dolinice, ki dovoljujejo le ozke in vijugaste ceste. Na tako cesto udere zdaj veletok prometa s pogostim srečevanjem praznih avtobusov, ki hite v Zagreb iskat novih potnikov. In vendar ni bilo slišati o nikakršni cestni nesreči. Zasluge za red in varnost gredo predvsem prometnikom, a tudi spretnosti in potrpežljivosti vozačev in discipliniranosti pešcev. Neokrnjeno svobodo gibanja je užival pravzaprav samo helikopter, ki je prijetno brenčal nad nami le malo više od streh in dreves, nadziral in urejal promet.

Dom papeževega legata je bila bistriška okolica popolnoma prekrita s pestro množico ljudstva. Večiče dolgo pred slovesno mašo in še pred prihoda romarjev je bila razporejena v organizirane skupine po župnijah ali različnih organizacijah, s krajevnimi napisi, s cerkvenimi in pa tudi necerkvenimi zastavami. Organizatorji so posamezne skupine pravočasno razmestili na vnaprej določena mesta, kjer so seveda morali potrpežljivo čakati.

Sveta maša se je pričela ob pol enajstih, potem ko smo v slovesnem sprevedu spremili kardinala legata Šeperja iz cerkvenega poslopja na polje med množico in navzgor k oltarju na veliki tribuni in potem ko je zagrebški administrator nadškof Kuharič pozdravil vse romarje, goste raznih narodnosti, povabljenice ločenih krščanskih Cerkev in zastopnike oblasti.

Sveto mašo je hkrati s kardinalom darovalo več kot desetorica škofov in štirih kardinalov ter okrog sto duhovnikov ob soudeležbi nad stotisoč vernikov.

Bazilika z mogočnim zvonikom in okrog nje v strnjem loku starodavna cerkvena poslopja, ki so podobna veliki graščini in služijo zdaj za žup-

nišče in pomožne kapele, so verski manifestaciji dajala mikaven okvir. Na jugovzhodni strani bazilike, na robu vasi so zgradili prav za kongres novo poslopje iz opeke, namenjeno velikim romanjem. Tribuni sta obrnjeni v smer, ki jo od jugovzhoda zapira podolgovat in zelo strm grič, imenovan Kalvarija, redko porasel z drevesi in grmi. Ves ta prostor med Kalvarijo in vasjo se je izkazal kot sijajen amfiteater.

Med mašo pa nudi ta amfiteater očarljiv prizor. Razsežnost je tolikšna in lepote toliko, da se mi šele postopno odkriva celotna podoba. Na visokem odru stoji oltarna miza z dolgo vrsto zlatih kelihov, okrog oltarja pa so duhovniki v snežno belih haljah in zlatih štolah, nekateri v višnjevordeči škofovski svili, četvorica celo v kardinalskem škrlatu, zraven njih še temno odeti povabljenici iz unijatskega in pravoslavnega klera.

Stanko Žerjal

(dalje*)

NABREŽINSKI KRAJEVNI ODBOR ZA PROTIFAŠISTIČNO BUDNOST

Predsinocnjim so se v Nabrežini sestali predstavniki krajevne sekcije zveze partizanov ANPI ter strank KPI, SS, PSI in PSDI ter tudi formalno ustanovili krajevni odbor za protifašistično budnost. Odboru bodo posamezni predstavniki predsedovali izmenično za dobo enega leta. Prvi predsednik je devinsko-nabrežinski župan dr. Drago Legiša, podpredsednik poslanec Albin Škerk, tajnik pa Vittorino Caldi.

Odbor povezuje stranke, ki se sklicujejo na vrednote odporniškega in protifašističnega gibanja. KD pa bo z njim sodelovala pri posameznih pobudah.

Odbor je sklenil izdati čimprej lepak v katerem bo utemeljil svojo vlogo in namen.

Dne 6. septembra bo v bazovski župni cerkvi maša zadušnica za bazoviške žrtve. Po maši pa bodo slovenske organizacije, med njimi Slov. skupnost, položile vence na spomenik.

Niti Leif Erikson, niti Kolumb, ampak Egipčani

Mladi indijski učenjak R.A. Jairabhoy piše knjigo, v kateri dokazuje, da nista bila niti Islandec Leif Erikson, niti Krištof Kolumb tista, ki sta prva priplula z vzhodne strani in se izkrcala na ameriški zemlji, ampak da so bili to kapitani in mornarji egiptovskega faraona Ramzesa III., ki je vladal od leta 1195 do 1164 pred Kristusom. Nekaj Egipčanov, verjetno učenjakov, je vsekakor ostalo v srednji Ameriki in zasejalo tam seme poznejših kultur, od katerih sta najbolj znani ravno poslednji, azteška in inkovska, ki so ju v 16. stoletju uničili španski osvojevalci. Začelo pa se je že davno prej. Prva znana taka kultura je zacvetela med plemenom Olmek na obali Mehškega zaliva, v letih od 1200 do 1150 pred Kr. Ta se je potem presajala in širila naprej.

Indijski učenjak dokazuje pravilnost svoje teorije s številnimi arheološkimi odkritji, ki so bila najdena tako v Egiptu kot na tleh, kjer so cvetele stare ameriške kulture. Znano je npr. iz egiptovskih napisov, da je Ramzes III. dal zgraditi ladjevje, ki naj bi bilo plulo »do dežel na koncu sveta«, in baje se je hotel tudi sam udeležiti take odprave, verjetno druge, potem ko je že vedel, da je nekje na Zahodu onkraj morja zemlja, ki so ji dali Egipčani ime »Gora Manu, kjer zahaja sonce«. Ni izključeno, da je res odplul in se izkrcal v srednji Ameriki. Nek relief ga pri-

kazuje na ladji, ko vesla tja. Pa tudi v srednji in južni Ameriki so našli marsikaj, kar potrjuje to teorijo: kipe, ki kažejo egiptovske vplive, enako prevrtane lobanje mumij faraonov v Ramzesovem stoletju, enako kot jo ima prevrtano olmeški bog podzemlja, dalje razne navade indijanskih ljudstev, ki so bila nosilci visokih kultur, podobne ali enake navadam Egipčanov.

Jairabhoyeva teorijo potrjuje tudi religija Inkov in Aztekov, ki so častili boga Sonca, enako kot Egipčani, dalje njihova družbena in državna ureditev.

Kot znano, je tudi norveški raziskovalec Thor Heyerdahl prepričan, da so se Egipčani izkrcali na obali srednje Amerike, in možnost plovbe preko oceana s takratnimi egiptovskimi ladjami je dokazal z dvema odpravama, na katerih je preplul ocean z enako ladjo iz papirusa (trsja). Gotovo je tudi, da je predstava o popolni ločenosti in osamljenosti posameznih človeških skupin v davnih časih popolnoma napačna. Ljudje so se vedno selili in na velikanske razdalje. Vedno so se našli posamezniki in skupine, ki so se iz potrebe ali iz skrivnostnega gona po odkrivanju odpravile na velikanska raziskovalna potovanja. O tem pričajo nešteti arheološki in jezikovni dokazi tako v Evropi kot na drugih celinah.

Tržaškega

Zaključen seminar v Sesljanu

V Sesljanu se je v torek zvečer končal mladinski seminar, ki sta ga pripravila Skupina 2000 iz Ljubljane in Mladinska skupina iz Trsta. Seminar je imel naslov »Slovenski krščanski in narodni trenutek« in je trajal pet dni. Udeleženci, ki so prišli iz različnih krajev Slovenije, iz Trsta, Gorice in iz Beneške Slovenije, so imeli zelo intenziven program in razen nekaj popoldanskih ur za kopanje in oddih so porabili ves čas za razgovore, diskusije, kritike in razmišljanja. Jutranja in popoldanska začetna predavanja so služila le za nakazovanje problematike, o kateri je nato stekel pogovor.

Najprej so se udeleženci predstavili drug drugemu in tako je marsikdo imel priložnost, da je spregovoril o razmerah v svojem kraju in o problemih, ki jih v vsakdanjem življenju srečuje, ko se hoče zavestno in jasno zavzemati za osnovne vrednote krščanske misli. Pri tem pa se je razvil daljši razgovor o tem, kako se v človeku srečujeta krščanska misel in narodna zavest in kako se medsebojno pogojujeta. Naslednjega dne je stekel razgovor o slovenskem temeljnem položaju, ko se krščanska praksa v vsakdanjem življenju nujno srečuje s političnimi zahtevami in obveznostmi. Sožitje med obema pa ne sme biti le dogovor med institucijami. Kristjan pa ni postavljen pred kakšne posebne izbire za akcijo v Cerkvah in v družbi, ampak se mu odpira le nujnost pričevanja. Vsekakor zanimiv je bil tudi tisti razgovor, ki se je nanašal na človekovo zavest in na njegovo svobodo misli, besede in dejanja v vsakem trenutku njegovega življenja in v vsaki danosti. Njegovo zavest in svobodo vsekakor utrjujejo dobra in objektivna informacija in notranje izgraževanje.

V nedeljo so udeleženci razpravljali o razpotju in o nevarnostih slovenskega kristjana danes, popoldne pa o tem, kako kristjan na izzivanje iz zunanega sveta in svoje notranje dialektike odgovarja z vsakdanjo življenjsko prakso. Predlogi so se tu v glavnem omejevali na realizacijo prave in doživete občestvenosti med kristjani. Popoldne se je seminarja udeležil tudi pisatelj Boris Pahor, ki je v diskusiji razvil več misli o stanju slovenske narodne zavesti in o vlogi, ki jo ima mlad človek, ko jo mora zavestno in odgovorno so-

ševati. Tudi v osnovni krščanski misli je zapopadana dolžnost zavzemanja za vrednote naroda. V ponedeljek se je razgovor vrtel okrog problema manipulacije človeka kot vernika in kot državljana. Manipulacijo lahko omejujemo ali jo onesposobimo s poudarjanjem svobode, svoboda pa se utrjuje z zavestjo in informacijo. Informacija pa se nam kaže kot obveščanje v tisku in kot življenje-pričevanje neke določene prakse. Tej diskusiji sta sledili poročili iz Gorice in Beneške Slovenije o verskem stanju v tistih krajih. Seminarske teme pa so se zaključile z diskusijo o srečanju krščanske in marksistične misli in prakse na Slovenskem.

V zaključni diskusiji so udeleženci še enkrat bežno pregledali obravnavane teme in sklenili, da bodo v kratkem objavili nekaj konkretnih predlogov v zvezi z verskimi razmerami v enotnem slovenskem duhovnem prostoru.

SPOMINSKA SLOVESNOST NA ČAST PADLIM ANTIFAŠISTOM V BAZOVICI

V nedeljo 5. septembra, ob 16. uri, bo pri spomeniku na bivšem strelišču v Bazovici, spominska slovesnost ob 41. obletnici ustrelitve antifašistov Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, s polaganjem vencev, komemorativnega govora in nastopom bazoviškega pevskega zbora »Lipa«.

Istega dne bo ob 10. uri dopoldne polaganje vencev in cvetja na grob žrtev na pokopališču pri Sv. Ani.

DVOJEZIČNO OBVESTILO

Prejšnji mesec smo poročali, da sta avtobusni podjetji SAP iz Trsta in Slavnik iz Kopra zelo okrepili avtobusne zveze med obema sosednjima mestoma. Avtobus odhaja namreč iz Trsta v Koper in nazaj vsako uro, in to od 6. ure zjutraj do 9. zvečer.

Obe podjetji delujeta na tej progi v kooperaciji in sta svoje avtobuse opremili s plakati v slovenskem in italijanskem jeziku, ki opozarjajo potnike na te pomembne izboljšave, dodan pa je tudi urnik vseh odhodov in prihodov. Poudariti moramo, da je slovenski del plakata napisan v lepem in dobrem jeziku.

VABILO

Krožek za družbena vprašanja Slovenskega kulturnega kluba prireja v soboto, 4. septembra 1971, **SREČANJE O MLADINSKIH VPRAŠANJH**. Srečanje bo v Dragi pri Bazovici (Trst). Začetek ob 9.30.

Na sporedu so trije referati o tem, kako mladina spremlja sodobna verska, narodna in socialna vprašanja.

Predavali bodo:

- Filip Warasch (Koroška), predsednik mladinskega odseka mednarodne organizacije FUEV, o narodni situaciji danes;
- Rino Markič, kaplan iz Beneške Slovenije, o socialnih problemih v Benečiji in zavzetosti mladine za njihovo reševanje;
- predstavnik mladine iz Slovenije (Maribor) o problemih današnjega kristjana.

Po predavanjih bo sledil razgovor, nato skupno kosilo.

Prijave za kosilo in druga pojasnila na naslov: Slovenski kulturni klub, Trst, ul. Donizetti 3—1., ali po telefonu 768189 vsak dan od 18.00 do 19.00.

Prireditelji

Pojasnilo:

Draga je vasica za Bazovico pri Trstu. Do tja je moč priti po asfaltirani cesti: v Bazovici se odcepi proti Pesku, kmalu nato pa se ponovno odcepi na desno proti Dragi. Od Bazovice do Drage je približno 2 km. Iz Trsta v Bazovico vozijo avtobusi vsake pol ure s trga Oberdan.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V SEŽANI

V Sežani je električni vlak, znan pod imenom »Gomulka« (ker je poljske izdelave) v torek dopoldne trčil v »Orient Express«, ki je daleč preko urnika stal na postaji. Ranjenih je bilo trideset potnikov »Orient Expressa«. Dvanajst so jih odpeljali v bolnišnico v Koper, a le trije so težje ranjeni. Poročajo, da niso delovale zavore »Gomulke«. To je bila že 10. železniška nesreča v Jugoslaviji v malo več kot enem mesecu. Prejšnja (v Srbiji) je zahtevala številne smrtne žrtve. Zdi se, da je železniško osebje preobremenjeno, naprave pa preveč zastarele.

POPRAVNI IZPITI NA ZNANSTVENEM LICEJU

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja »France Prešeren« obvešča, da se pričnejo vsi popravni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1970-71 na Znanstvenem liceju, višji gimnaziji in klasičnem liceju 6. septembra 1971 ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine.

Razpored ostalih pismenih in ustnih izpitov je objavljen na oglasni deski šole.

ŠOLA GLASBENE MATICE — TRST

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice traja do 14. t. m. od 10. do 12. ure v pisarni Glasbene Matice v Trstu, ul. R. Manna 29, tel. 29779.

Pouk se bo pričel v sredo, 15. t. m.

Ravnateljstvo

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 800.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

Tekoči računi — hranilne vloge — krožni čeki
varnostne skrinjice — neprekinjena blagajna

Dopisniki po vsej Italiji

MENJALNICA TUJE VALUTE

TRST - ULICA FABIO FILZI ST. 10

TEL. ST. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

tržaška knjigarna

že sprejema prednaročila za

ŠOLSKE KNJIGE

ITALIJANSKE za osnovno šolo
VSE POTREBNE za nižjo in višjo srednjo šolo
UČENCEM IN DIJAKOM SO TUDI NA VOLJO
VSAKOVRSNE ŠOLSKE POTREBŠČINE,
SKRATKA

VSE ZA ŠOLO!

TRST — Ul. sv. Frančiška 20 - Tel. 61-792

GLASBENI POUK

Glasbena Matica obvešča, da je razpisano vpisovanje v glasbeno šolo od 1. do 14. septembra. Vpisovanje je v prostorih Glasbene Matice v Gorici, ulica Malta 2.

Pouk se bo začel v sredo, 15. septembra 1971.

PRIJAVE V DIJAŠKI DOM

Uprava Slovenskega dijaškega doma v Gorici sporoča, da morajo starši, ki nameravajo vpisati svoje otroke za prihodnje šolsko leto v ta zavod, vložiti prošnjo na tiskovinah, ki jih dobijo pri upravi zavoda. To velja za redne in za zunanje gojence.

Potrebna pojasnila se dobijo pri upravi doma, ulica Montesanto 84 vsak delavnik od 10. do 12. ure.

SOLKANSKI BLOK

Pomen solkanskega mejnega bloka narašča zaradi vedno večjega osebnega prometa, kar koristi tudi k odpravi gneče na prehodu pri Rdeči hiši.

Dosedaj pa so bile vse naprave na obeh straneh prehoda v zelo preprostem in za delo neprimernem stanju.

Zadnje čase so pa prehod lepo uredili tudi za večji promet in z več stezami. Zdaj so se podobnega dela lotili tudi na italijanski strani. Razširili bodo cestišče, uredili tri steze za prehod, kot na oni strani in postavljen bo nad prehodom obširna pločevinasta streha.

Kljub izboljšavam pa bo promet še utesnjen, dokler se ne bo kaj zganilo tudi na Škabrijelski cesti, ki je še vedno pregrajena.

POZABLJENI KMEČKI PUNTARJI

Vsakemu slovenskemu šolarju je znan junaški lik »Matija« Gubca, enega glavnih voditeljev slovensko hrvaškega kmečkega punta leta 1572, pa tudi njegova žalostna usoda. No glavnem trgu v Zagrebu so ga mučili in ba je tudi kronali z razbeljeno železno krono ali z volovskim nagobčnikom iz žice.

Ker se bliža 400-letnica tistega upora, ki pomeni eno največjih dejanj slovenskega in hrvaškega (zagorskega) ljudstva v zgodovini, se več piše tudi o Gubcu. Pri tem pa je prišlo na dan, kako malo se v resnici ve o njem in kako slabo je še obdelano to poglavje slovenske zgodovine. Univ. prof. Bogo Grafenauer je pred kratkim povedal v nekem intervjuju, da so šele zdaj odkrili v nekem arhivu na Madžarskem, da Gubcu sploh ni bilo ime Matija, ampak Ambrož. Hrvaški komunistični voditelj dr. Vladimír Bakarič pa se je tudi pred kratkim v nekem intervjuju pritožil, da na Hrvatskem bojkotirajo Gubčev spomin, zato ker je »sodeloval v punktu s Slovenci«.

Tembolj bi se spodobilo, da bi vsaj v Sloveniji postavili za 500-letnico upora spomenik Gubcu in tovarišem, ter vsem nekdanjim kmečkim upornikom, ki so bili v resnici najzavednejši bojovníki za socialne in tudi narodnostne pravice Slovencev v tistem času, kar je naša zgodovina prezrla, a je razvidno iz zgodovinskih dokumentov, če se jih upošteva in tolmači objektivno, s stališča narodne in ne zgolj socialne, razredne zgodovine, kakor da bi bili bojovníki za narodno svobodo in enakopravnost samo fevdalci, ne pa kmetje.

Tudi nekdanji tolminski puntarji bi si zaslužili spomenik vsaj v Novi Gorici ali v Tolminu, če ga nimajo v Gorici, kjer so bil njihovi voditelji obglavljeni na Travniku.

Nesramno fašistično početje v Sovodnjah

V nedeljo ponoči, med 28. in 29. avgustom, stično in fašistično mržnjo, ki je Italijo že bila dvigati glave in uganjati svoja podla dejanja tudi pri nas. Izbrali so si nalašč prav Sovodnje, ki je še tipična slovenska vas v goriški okolici, da tudi tukaj pokažejo svojo podlo nacionalnospiravila na rob propada.

»Neznani« falotje so oskrunili tudi spomenik Pomazali so s črno barvo dvojezični napis pri vhodu v našo občino z gaberske strani. »Neznani« falotje so oskrunili tudi spomenik padlih vaščanov za svobodo in so počekali zidove občinske hiše s svojimi gesli.

Vse poštene ljudi tudi italijanske narodnosti, boli tako početje določenih pobalnikov, ki prihajajo, plačani za taka dejanja, tudi k nam. Italijane same je sram, da se še najdejo med njimi taki topoglavci, ki mečejo blato na poštenje italijanskega naroda. Nas Slovence pa navdajajo ogorčenje in tudi razni pomisleki, kako je mogoče, da se v današnjem času še kaj takega lahko zgodi, kar razburja in žalosti državljane slovenske narodnosti na slovenskih tleh.

Pričakujemo, da se bodo vse oblasti zganile in krivce izsledile ter po zakonu tudi kaznovale.

Vsem našim ljudem, ne glede na politično ali strujarsko pripadnost, pa nalagajo taki pojavi nalogo in dolžnost, da se ustvari enoten odpor proti fašizmu in strahovanju. To bi nas moralo združiti v skupnost, brez ozkih osebnih ali strujarskih ambicij.

JAVNI PROTEST

Spričo fašističnega podviga v Sovodnjah, ki je nadvse razburil slovensko in italijansko javnost, je občinski svet v Sovodnjah na izredni seji soglasno izglasoval ostro obsodbo dejanja z zahtevo, da se krivci tudi primerno kaznujejo.

Izjava občinskega sveta se glasi:

OBČINSKI SVET

v Sovodnjah, zbran na izredni seji 30. avgusta 1971, spričo podlega dejanja, ki so ga v noči med 28. in 29. avgustom izvršili neznanci v Sovodnjah pod okriljem noči, ko so s črno barvo napisali fašistična gesla na pročelju občinske hiše, oskrunili spomenik padlim v narodno-osvobodilni borbi, ter pomazali slovenski napis na dvojezični tabli ob vhodu v vas, z namenom, da se ustvari ozračje ustrahovanja na slovenskih področjih v Italiji, ugotavlja, da je to dejanje vzbudilo med prebivalstvom občine val globokega ogorčenja in ostrih protestov, saj je bilo storjeno v demokratični republiki Italiji, četrto stoletja po osvoboditvi izpod fašizma, ki je v svoji dolgoletni strahovladi povzročil našemu ljudstvu nepopravljivo škodo in zasekal rane, ki se še niso zacelile.

V prepričanju, da tolmači čustva vsega prebivalstva občine in slovenske narodne skupnosti v Italiji sploh, občinski svet v Sovodnjah obsoja nesramno fašistično provokacijo, ki je naperjena proti slovenski skupnosti v Italiji in ki ogroža mirno sožitje obeh tu živečih narodnosti;

I Z R A Ž A svojo globoko ogorčenost in obsodbo tega nezaslišanega vandalskega dejanja, ki žali najsvetejša čustva narodne pripadnosti in nacionalne zavesti ter protifašistič-

Iz Goriške

nega in demokratičnega duha našega ljudstva, ki si je s krvjo in trpljenjem pridobilo to, kar ima in kar mu pripada po naravnih zakonih in po določbah republiške ustave;

P O Z I V A vse prebivalstvo in vso demokratično javnost, posebno še mladino, na trajno budnost za obvarovanje in utrditev narodnih in demokratičnih svoboščin, pred vsakršnimi reakcionarnimi poskusi preživelih fašističnih sil;

Z A H T E V A od pristojnih oblasti, da krivce čimprej identificirajo in predajo sodnim oblastem za zgledno in pravično kazen.

ŽUPANOVI POZDRAVI

Ze drugo leto ima goriški župan lepo navado, da pošlje vsem otrokom, ki bodo obiskovali prvi razred ljudske šole, posebno pozdravno pismo obenem z zdravstvenimi spričevali.

K tej plemeniti akciji bi moral dodati še eno važnejšo, in sicer, da bi vsem znanim slovenskim staršem poslal pozdrave z nasvetom in željo, naj svoje otroke vpišejo v slovenske šole kot zahteva človeški in moralni zakon in kar je tudi v duhu pravega in poštenega sožitja.

Takšnih pozdravov bi bili veseli naši starši, otroci in vsa naša javnost.

PREJELI SMO**POJASNILO SDS IZ GORICE**

»Novi list« je 12. avgusta 1971 priobčil članek »Osebna ali stvarna politika«, ki zadeva tudi Slovensko demokratsko skupnost v Gorici.

Zaradi tega Vas izvršni odbor SDS prosi, da v prihodnji številki Vašega lista priobčite naslednje pojasnilo.

1. Slovenska skupnost v Trstu je s svojim pismom z dne 22. maja 1968 potrdila vodstvu Slovenske demokratske zveze v Gorici, da je njen svet, »na seji dne 13.5.1968 soglasno sprejel naslednji sklep glede mandatne dobe: Mandatna doba tržaškega dejelnega svetovavca naj traja tri leta, goriškega pa dve leti«.

To pismo je za svet Slovenske skupnosti podpisal g. Dušan Černe, ki je član Vaše politične skupine.

2. Dr. Drago Štoka je 15.IV.1971 poslal vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici pismo, ki se glasi: »V zvezi s predvolilnim sporazumom za deželne volitve med Slovensko skupnostjo iz Trsta in SDZ iz Gorice sporočam, da dajem na razpolago svoje demisijske od mesta deželnega svetovavca Furlanije - Julijske krajine«.

Tudi to pismo potrjuje obstoj sporazuma!

3. Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici je že dvakrat, in sicer 5. maja in 28. junija t.l., pismeno zahtevalo, naj Slovenska skupnost sporazum izvrši.

Do danes pa se to ni še zgodilo!

4. Trditev, da pride prof. Vrabec v pošte v deželni svet pred goriškim svetovavcem, ne drži, ker je bil dogovor sklenjen za celotno listo in torej za vse kandidate na njej.

5. Sporazum ne more nihče spreminjati, niti SLG v Gorici, ker ga je sklenilo vodstvo SDZ v soglasju obeh skupin te organizacije.

S spoštovanjem!

za Odbor SDS
(prof. Slavko Bratina, tajnik*)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

'Zgodovina Langobardov' Pavla Diakona

Vsakdo, kdor se količkaj zanima za rano slovensko zgodovino, pozna Pavla Diakona, in ve, da je njegova v latinščini napisana »Zgodovina Langobardov« tudi eden najboljših virov za najstarejšo slovenko zgodovino. Slovenci in Langobardi so bili sosedje, preden so se preselili v poznejšo oziroma pri Slovencih še današnje domovino in so bili sosedje tudi v novih krajih, ki so jih zasedli. Langobardi so bivali precej časa v Panoniji, Slovenci pa na Slovaškem in v Sleziiji. Pozneje je potekala meja med Langobardi in Slovenci približno tam, kjer še danes poteka državna meja med Italijo in Slovenijo obirioma Jugoslavijo, ali morda tam, kjer še zdaj poteka etnična in jezikovna meja. Težko bi kaj določenega vedeli o slovenski zgodovini v sedmem in osmem stoletju, če bi ne bilo Pavla Diakona, tega langobardskega meniha, ki je bil sicer vzgojen v latinskem jeziku in v romanski kulturi, a se je vendar smatral za pristnega Langobarda — in ne le to: vroče je ljubil svoj narod in skušal ohraniti vsaj njegovo zgodovino, če že ni mogel naroda samega. Pavel Diakon je namreč živel v drugi polovici osmega stoletja, prav v času, ko je Karel Veliki uničil langobardsko državo v Italiji in s tem tudi langobardsko ljudstvo, ki se je nato kmalu utopilo v tujem morju okrog sebe.

Vsi slovenski zgodovinarji morajo vedno spet navajati Pavla Diakona pri svojih zgodovinskih študijah, a doslej vendarle niso imeli pri roki praktične in zanesljive izdaje njegove »Zgodovine Langobardov« v kakem modernem jeziku, razen izvlečkov in nezanesljivih okrajšav. Zdaj pa je izšel pri založbi Rusconi zanesljiv, dober in popoln prevod »Zgodovine Langobardov«, ki bo nepogrešljiv tudi za slovenske zgodovinarje. Delo je dobro prevedel Federico Roncoroni, niso pa zanesljive njegove o-

pombe pod črto, ker so napravljene po zastareli literaturi. Opaziti je, da Roncoroni pe pozna niti nemške niti slovenske novejšje zgodovinske literature o langobardski dobi. Enako nezanesljiva sta oba barvna zemljevida v knjigi, ker kažeta na primer, da je spadala zahodna Istra k langobardskemu kraljestvu, kar ni res, ker je ostala ves čas pod bizantinsko oblastjo, dokler ni prišla pod frankovsko oblast. Nekaj pripomb bi imeli tudi na račun sicer zanimivega in dobrega uvoda, ki ga je napisal Enzo Fabiani, vendar pa tudi to ni bistveno. Bistveno je delo Pavla Diakona samega, ki smo ga v tej tudi grafično zelo lepi izdaji res lahko veseli. Knjigo krasi veliko dobrih fotografij izdelkov langobardske umetnosti.

Želeti je, da bi to važno srednjeveško zgodovinsko delo, nadvse važni vir za slovensko zgodovino, kmalu dobili tudi v slovenščini.

V SOBOTO SE ZAČNO ŠTUDIJSKI DNEVI V DRAGI

Kakor smo že poročali, bodo v soboto in nedeljo študijski dnevi v Dragi pri Bazovici.

Začno se ob 16. uri s posebno slovesnim poučkom. Društvo slovenskih izobražencev, ki je organizator te prireditve, je povabilo k začetni slovesnosti predstavnike dežele in vse izvoljene slovenske predstavnike v mestne, pokrajinske in deželne uprave tako na Tržaškem kot na Goriškem, prav tako pa tudi predstavnike slovenskih organizacij na Tržaškem, Goriškem in na Koroškem. V začetku bodo navzoči tudi vsi ugledni predavatelji. Po uvodnem pozdravu predsednika bo zapel moški zbor »Fantje izpod Grmade« nekaj slovenskih pesmi kot uvod v zborovanje. Tej začetni slovesnosti bo sledil kratek odmor, nato pa bosta na vrsti predavanji dr. Jožeta Velikonje o zdomski in dr. Draga Štoke o zamejski Sloveniji. Obema predavanjima bo sledila diskusija.

V nedeljo bo zjutraj ob 8.30 nedeljska sv. maša, ki jo bo z več duhovniki sodaroval prelat dr. Vilko Fajdiga, prof. teološke fakultete v Ljubljani. Zatem bosta predavala primarij dr. Jurij Zalokar in univ. prof. dr. Rado Kušej, popoldne pa univ. prof. dr. Vladimir Murko iz Ljubljane in dr. Ludovik Vrtačič z Znanstv. Inst. v Švici.

Kdor bi želel, lahko naroči v Dragi tudi prenočišče in hrano za čas zborovanja.

Zbirka prevodov iz poljske poezije „Žalost zmagovalca“

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je izdala v knjigi izbor pesmi iz poljske vojne in emigracijske lirike med drugo svetovno vojno v prevodu Tineta Debeljaka. Knjigo je lepo opremila in ilustrirala z linorezi znana slovenska slikarka v Argentini Bara Remec. Knjiga ima 112 strani in je natisnjena na lepem papirju ter dela čast založbi.

Prevajalec Tine Debeljak je dodal prevodom daljši esej. V njem prikazuje usodo poljske dr-

žave in poljskega naroda, pa tudi poljskih pesnikov v druga svetovni vojni, ko sta si razdelili poljsko ozemlje Hitlerjeva Nemčija in Sovjetska zveza.

Tine Debeljak predstavlja potem posamezne pesnike in označuje njihovo poezijo. Sam je prišel v letih od 1945 do 1947 v Rimu v stik z nekaterimi poljskimi pesniki-begunci.

Prevodom je dodal nekaj najnujnejših opomb. Prevedenih je blizu 40 pesmi kalkih 30 pesnikov, od katerih so se nekateri po vojni vrnili v domovino, drugi pa ostali v tujini. Imenujemo naj samo nekaj imen: Kazimierz Wierzyński, Władisław Broniewski, Lech Piłowski, Antoni Słonimski, Czesław Dobek, Józef Wittlin, Maria Pawlikowska, Sewerin Ehrlich, Marian Hemar, Józef Bujnowski in drugi. Njihove pesmi po večini niso tožeče in melanholične, ampak bojevilne in polne zaupanja v bodočnost. Značilna je pesem Władysława Broniewskega, ki se začinja z verzji:

Ko pridrve zažigat ti dom,
v katerem živiš
— tvojo Poljsko;
ko zaženò pred sebe grom;
ko zapodé se z železno vojsko
in ti začno v polnočni uri
s kopiti razbijati na duri
tedaj iz sanj odpri oči,
postavi se pred dver
bajonet na cev!
Naj teče kri!»

Nekaj pesmi je domotočnih, nekaj tudi religioznih. Značilna zanje je tudi nekakšna široka samozavest, skoro retoričnost, kar jih precej loči od slovenske vojne poezije, ki je bolj intimna in bolj polna notranje bolečine, a je v njej manj vedrega upanja v bodočnost.

Debeljakovi prevodi so smiselno jasni, jezikovno korektni, vendar pa tu pa tam premalo izpileni. Opravil pa je veliko in resnično zaslužno delo, da nas je seznanil s poljsko poezijo vojne-ge časa.

Knjiga je izšla v 500 numeriranih izvodih in od teh jih je prišlo v prodajo samo polovica.

Slovenski prevod velike argentinske pesnitve

Skupina slovenskih izobražencev-literatov v Argentini je izdala v slovenskem prevodu veliko pesnitev argentinskega pesnika Joseja Hernandeza »Martin Fierro«. To je v resnici roman v verzih, ki nima le pesniške, ampak tudi etnografsko vrednost. Jose Hernandez je v njem prikazal razmere v Argentini in zlasti v njenih pampah pred sto leti, ko so se na njih še spopadali Indijanci in prodirajoči beli naseljenci. Pesnitev ima, kot je povedano v uvodu, celih 7.210 vrstic oziroma stihov. Prevedel jih je s sodelovanjem Danice Kanalc Petriček pesnik Tine Debeljak, ki je napisal tudi obširno uvodno študijo, v kateri predstavlja Slovincem pesnitev, Argentincem pa Slovence in našo zgodovino. Pri izdaji naravnost monumentalne knjige pa so tako ali drugače sodelovali še akademski kipar France Ahčin, ki je napravil reliefne ilustracije in dal knjigi zelo lepo zunanjo obliko, arhitekt Jure Vombergar, ki je napravil risbe folklornih motivov in poskrbel za notranjo razporeditev, Boštjan Petriček, ki je prevedel obširni uvod v kasteljanščino, Vigor Domicelj in Janko Hafner, ki sta poskrbela za plastificiranje ovitka oziroma za fotografije, in Vera Debeljak, ki je imela na skrbi upravo. Izdajo pa sta omogočila s svojim mecenstvom Bojana in Matija Karba.

Prevod je posvečen argentinskemu narodu, ki je dal v zadnjem stoletju mnogim Slovincem zavetje in možnosti novega življenja. Iz Debeljakovega uvoda zvezmo, da je nastala pesnitev »Martin Fierro« v letih 1872 do 1879. Argentincem pomeni najbolj reprezentativno delo njihove poezije kot Slovincem Pre-

šernove »Poezije«. Prevod je tekoč in jasen, vendar se zdi tu pa tam nekoliko prehlasten in jezikovno premalo skrben, čemur pa je verjetno krivo tudi dejstvo, da se je prevajalec hotel dosledno držati izvirnega ritma. Vendar čutimo iz njega duha in barvitost originalne pesnitve.

Odličen je Debeljakov uvod, v katerem je res temeljito predstavil Argentincem slovenski narod in njegovo zgodovino. Delno tudi na osnovi najnovejših zgodovinskih dogajanj, kot so na primer ugotovitve dr. Felicijana, da se je ameriški predsednik Jefferson pri sestavljanju osnutka za ameriško ustavo navdihoval tudi pri načelu ljudske suverenosti, kot ga je izražalo ustoličevanje slovenskih knezov v Karantaniji, kar je Jefferson posnel po francoskem pravnem zgodovinarju Bodinu.

Slovenci smo lahko zadovoljni, da smo dobili v svojem jeziku to reprezentativno delo argentinske literature kot tudi z načinom, kako smo bili ob tej priložnosti predstavljeni argentinski kulturni javnosti.

VABILO MLADIM UMETNIKOM

Od 14. novembra do 8. decembra bo prirejena v kraju Cittadella (Chiesa del Torresino) 11, Tribeneška umetnostna razstava mladih. Na razstavi lahko razstavljajo umetniki, ki niso starejši od 40. leta (na dan odprtja razstave). Vsak lahko pošlje dve deli v barvah ali v črno-beli tehniki in sicer do 17. oktobra na naslov: Segreteria della Mostra, Centro Turistico Giovanile, Borgo Treviso, n. 60 - 35013 Cittadella (PD).

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

NAMIZNI TENIS

Naši pingponkarji so tudi med poletnimi meseci pridno vadili in nastopali. Tako je Sonja Miličeva uspešno nastopila na evropskem prvenstvu, kjer se je zadovoljivo odrezala, saj je krepko pripomogla, da se je Italija prvič prebila na lestvico najboljših v Evropi, čeprav šele na sedemnajsto mesto. Italija je namreč premagala le Španijo. Med posameznicami je Miličeva, potem ko je gladko odpravila Belgijko Porter, klonila pred poznejšo zmagovalko turnirja Vostovo iz ČSR. Zato lahko označimo te nastope naše reprezentantke za zelo uspešne, saj si je s tem verjetno za dalj časa zagotovila mesto v državni reprezentanci.

Med evropskim prvenstvom so ostali atleti Sokola in Krasa, ki se ukvarjajo z namiznim tenisom, trenirali v Mozirju pri Celju, pod kvalitetnim vodstvom bivšega državnega prvaka Edvarda Vocaka. Po mnenju trenerja Boleta so tako dekleta kot fantje pridobili precej tehničnega znanja in se obenem seznanili z boljšimi slovenskimi pinponkarji. Tečaj je organizirala Zveza slovenskih športnih društev. Vsekakor je hvale vredno, da se zveza ukvarja tudi s tistimi vprašanji, ki najbolj zanimajo naša društva.

Komaj se je tečaj končal, so naši mladinci in mladinke nastopili na mednarodnem turnirju za II. pokal mesta Kranj, ki ga je organiziral domači Triglav. Naši predstavniki so bili izredno lepo sprejeti, saj so gostitelji prevzeli vse stroške za prenočitev in bivanje; turnir je bil preteklo soboto in nedeljo. Med izredno hudo konkurenco, saj je nastopalo 8 moških in 6 ženskih ekip, ki so zastopale Avstrijo, Madžarsko, Italijo in Jugoslavijo, so se naši tekmovalci kar dobro odrezali.

V ženski ekipni konkurenci je Kras s tesnim izidom 5:4 izgubil proti ekipi Diozesan iz Borovlj (Avstrija). Za tako časten izid ima zasluge zlasti Miličeva, ki je osvojila tri tekme, medtem ko je Kobalova osvojila le eno. Izid je vsekakor zadostno za mlade Kraševke, ki so se s kvalitetnejšo ekipo bile povsem enakovredno. Ekipni turnir je osvojila ljubljanska Olimpija, ki je s 5:3 premagala domači Triglav.

Nekoliko bolje je šlo mladincem Sokola, ki so klonili pred enim izmed favoritov, t.j. ljubljanski Olimpiji s 5:3. Ukmar je namreč premagal Derganca in Tičarja, Fabjan pa Derganca, ostale tekme pa so naši izgubili z 2:1. Pohvaliti moramo predvsem mladega Radoviča, ki je že po nekaj dneh pokazal, kaj se je naučil v Mozirju. V tej katego-

riji je v finalu Olimpija klonila s tesnim 5:4 pred Mursko Soboto.

Med posamezniki sta med moškimi edino Fabjan in Ukmar prešla prvi turnus z zmagama nad Dergancem (Olimpija) ter Vincezom (Murska Sobota). V naslednjem kolu pa sta naletela na boljša nasprotnika, ki sta ju odpravila.

V ženski konkurenci posameznic je Miličeva klonila pred kvalitetno Madžarko Pataky, ostale igralke pa sploh niso prišle do izraza.

Najbolje so se naši mladinci uvrstili v mešanih dvojicah, saj sta Ukmar in Miličeva premagala enega izmed favoritov Csenki-Nagy iz Madžarske z 2:0 (21, 19); to je bil verjetno eden najboljših nastopov naše mlade dvojice, ki letos zaradi Ukmarjevih šolskih obveznosti ni mogla nastopiti na italijanskem državnem prvenstvu. Prepričani pa smo, da bosta lahko s skupnim vestnim treningom pripravila svojima društvoma še marsikatero preseženje. Naša predstavnika sta nato v naslednjem kolu klonila pred Vrtovškom in Tičarjem, ki sta branila barve Olimpije.

Turnir, ki je bil brez dvoma eden najkvalitetnejših, kar so se jih udeležili naši mladinci, je izredno dobro uspel. Naši tekmovalci so si v Kranju nabrali prepotrebni izkušnji in se seznanili z moderno in kvalitetno igro, ki jo gojijo zlasti vzhodne države. Poleg tega sta naši društvi (edini iz Italije) navezali stike z društvi iz matične domovine, trener in vodstvu Krasa ter Sokola pa bodo poskrbeli, da bomo v kratkem lahko tudi v Trstu prisostvovali kvalitetnim tekmam, ob turnirju, ki bo organiziran v bližnji bodočnosti. *ketna*

★

IZ MARIJANIŠČA NA OPČINAH

Cez mesec začne pri nas novo šolsko leto. Te dni bo vpisovanje za osnovno šolo. Slovenski vzgojni zavod Marijanišče na Opčinah, sprejema poleg dijakov za srednje šole tudi učence za višje razrede osnovne šole na Opčinah.

V zavodu s prostornimi igrišči dobijo fantje vso oskrbo, vzgojo in pomoč pri učenju med šolskim letom, da nimajo dijaki morečih skrbi z izpiti med počitnicami. Letos so vsi naši gojenci izdelali, nobenega popravnega izpita ni bilo. Gotovo je to lepo priporočilo.

Zavod vodijo slovenski salezijanci, za zdravo, tečno hrano pa skrbe pridne roke slovenskih šolskih sester.

Za informacije lahko kar telefonirate na 211113.

Vodstvo Marijanišča

UMRL JE MSGR. ALOJZ FOGAR

(Nadaljevanje s 1. strani)

natančno raziskati, da se postavijo v pravilno in objektivno luč tudi določene odgovornosti Vatikana. Iz Trsta je odšel, ne da bi se poslovil od svojih vernikov, postal naslovni nadškof grškega mesta Patrasa, dejansko pa je bil do smrti rektor rimske bazilike Sv. Janeza v Lateranu. Z njegovim odhodom iz naših krajev je torej odgovornost za usodo tukajšnje Cerkve prešla na druge dejavnike.

Pokojnik pa je tudi iz Rima poblizje spremljal dogajanje v svoji bivši škofiji in na vsem Primorskem, bil svetovavec in podpornik vsakogar, ki se je k njemu zatekel, predvsem mnogih primorskih Slovencev. Zato se ga danes vsi s hvaležnostjo spominjamo in prosimo Vsemogočnega, naj mu da večni mir in pokoj.

— o —

»SLOVENSKA SKUPNOST« se s spoštljivo hvaležnostjo klanja spominu nadškofa dr. Alojza Fogarja, ki se mu je te dni zemlja pot iztekla v Rimu. V prepričanju, da tolmači čustva vseh tržaških Slovencev, izraža Slovenska skupnost globoko hvaležnost velikemu pokojniku za vse ogromne korake, ki jih je storil v obrambo slovenske narodne skupnosti v težkih časih, ko je Slovence moril fašizem in uničeval vse, kar jim je bilo dragega in svetega. Prav tako je pokojni nadškof veliko pomagal po vojni vsakomur, ki ga je zaprosil pomoči ali nasveta. Zato nam bosta njegova ljubezen do človeka ter odklon narodnostne mržnje in nestrpnosti ostala svetla trenutka v zgodovini slovenskega zamejstva.

— o —

1550 MILIJARD LIR ZA TURIZEM

V razdobju 1971-1975 bodo izdali v Italiji — po pripravljenem načrtu — 1550 milijard lir za investicije v tujski promet. Od tega bo šlo 840 milijard za gradnjo ali povečanje hotelov in 710 milijard za preskrbo turističnih postelj zunaj hotelov (šatorišča, zasebne sobe, »turistične vasi«, razni zavodi itd.). Ustvarili bodo 300.000 novih postelj v hotelih in 400.000 zunaj hotelov (zasebne sobe, šatorišča itd.) Načrt predvideva tudi varstvo naravnega okolja pred okužbo in onesnaženjem.

V oceno smo prejeli:

»Vita cecoslovacca«, Praga, 7. 1971.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XLVII.

V stolnici se je takrat, ko sem si ogledoval, njeno notranjost, ravno vadil cerkveni pevski zbor, ki je štel morda kakih 70 mladih pevk. Njihovo petje je ubrano odmevalo pod mogočnimi oboki, vendar pevovodja očitno ni bil zadovoljen, ker je vsakokrat kmalu pretrgal petje in morale so začeti spet od kraja — nešteto krat. To me je nekoliko jezilo, ker bi bil vsaj enkrat rad slišal lepo melodijo do kraja, saj se je mojim nestrokovnim ušesom zdelo, da jo pojejo že zelo lepo. Čuditi pa sem se moral discipliniranosti pevk. Stale so nepremično kot kipi v svojih črno-belih enotnih oblekah, in slišati ni bilo niti najmanjšega protesta al opaziti kakega znaka nepotrpežljivosti.

Cerkvena notranjost je gotsko stroga in vsaka podrobnost diha srednjeveško religiozno

resnobo ter hkrati veličastnost. V cerkvi je pokopanih deset norveških kraljev in večina norveških nadškofov-primasov. Njihovi portreti vise razvrščeni na stenah stranskega prostora, kjer je vhod v grobnice. Od leta 1814, ko je postala Norveška avtonomna, spet kronajo v tej cerkvi norveške kralje, od I. 1905 kralje dinastije, ki so si jo Norvežani po mirni ločitvi od Švedske, s katero so imeli samo skupnega kralja in le malo drugega, svobodno izbrali.

Trondheim ima pa še nekaj drugih lepih starih cerkva, tako »Vor Frue kirke« (Cerkev Naše Gospe), ki so jo začeli graditi v 13. stoletju, dokončali pa v 17. stoletju. Mesto ima tu svoje »Kraljevo društvo zna znanosti« (znanstveno akademijo), visoko šolo in vrsto muzejev, med njimi »Folkemuseet«, majhen muzej na prostem s starinskimi kmečkimi lese-

nimi hišami, ki so bile tja prenesene z krajev na Trondheiskem. To je bila od nekdaj tipična norveška in kmečka pokrajina. Tod se dogajajo zgodbe nekaterih romanov Knuta Hamsuna in raznih drugih norveških pisateljev, npr. Johana Bojerja, ki so se tako priljubili slovenskim bravcem. Slovenski obiskovavec zato ne hote občuti v tej pokrajini, v teh resnih in vendar prijaznih ljudeh nekaj domačega in sorodnega.

Trondheim je tudi sedež takoimenovanega Misijona za Laponce, društva, ki skrbi za verski in kulturni napredek laponskega ljudstva ter izdaja knjige v laponskem jeziku. V izložbi pred prostori tega društva sem videl vrsto laponskih knjig in publikacij o Laponcih v norveškem in drugih jezikih.

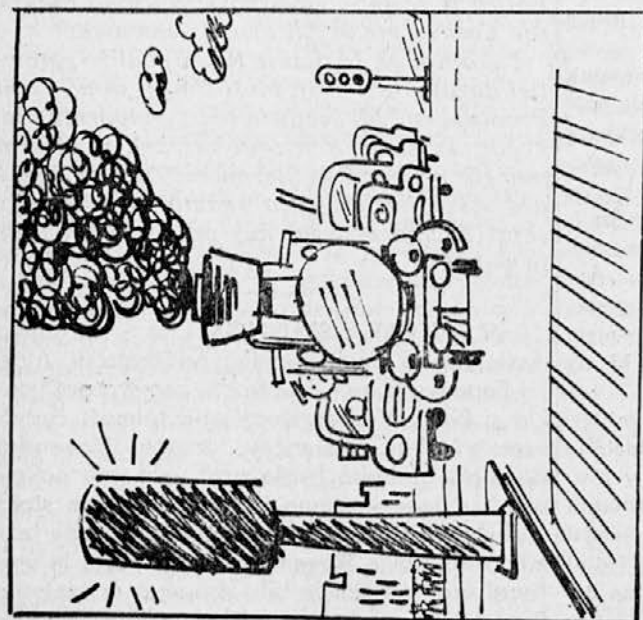
Rad bi bil dalj časa ostal v Trondheimu, ki je tudi po mnenju raznih drugih potnikov v turističnem pogledu najzanimivejše norveško mesto, vendar mi ni bilo mogoče, ni bilo časa za to. Moral sem naprej, na Švedsko, toda odhajal sem z željo, da bi se še lahko kdaj vrnil v to prijazno in lepo mesto. (dalje)

Piše B.T. riše M.B.

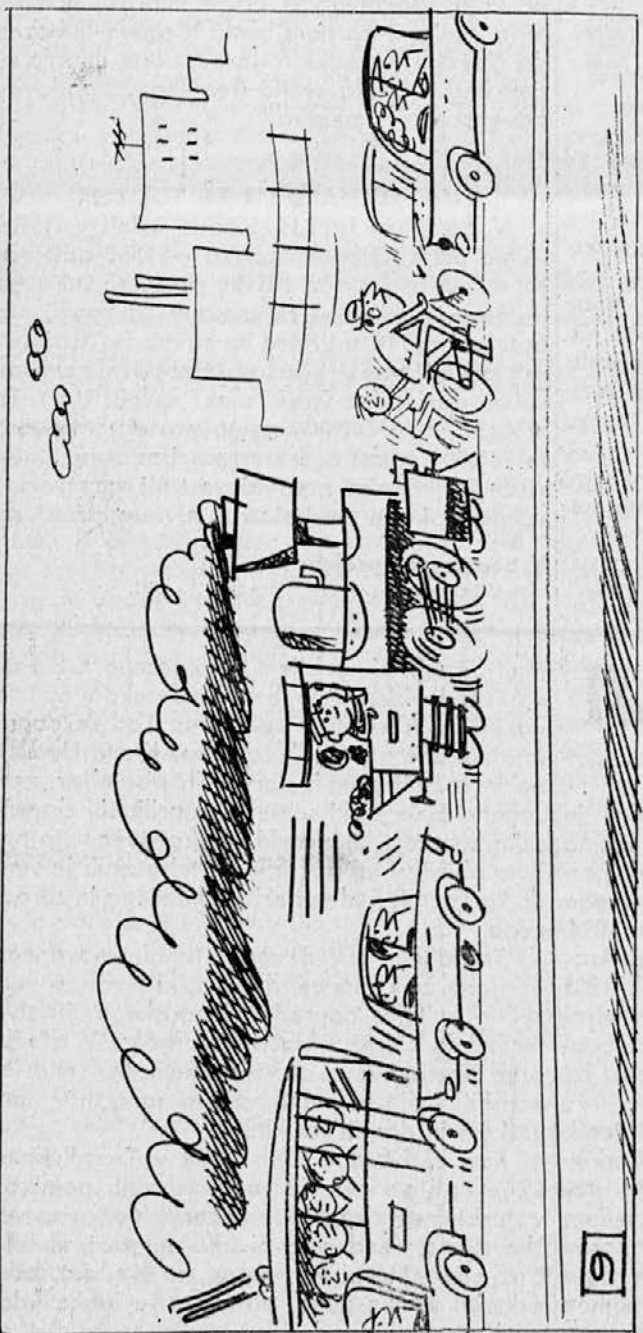
S POLNO PARO na morje

5

Posvetila je rumena luč.

Še preden pa je zasvetila zelena, so spet pritisnili. To-
krat je Blažu zmanjkalo potrpljenja. Pritisnil je nazaj z
odbojaci. Para je pokazala, kaj zmore! Trideset avtomo-
bilo se je premaknilo nazaj za trideset metrov! »Bolje za-
muda kot nesreča!« je pribil Blaž.

9. Izkazalo se je, da gre po cesti veliko lepše kot po
progi. Zlasti če nimaš za seboj vlaka s tridesetimi vagoni
sitnih žensk! Kolona avtomobilov ju je sprejela medse.
Nihče se ni spotal ob lokomotivo. Ni bilo časa pa tudi
razloga ne! Kaj vse že vidiš danes na cesti! In tako so
složno v vselem drdranju pripeljali do semaforja.
Tik pred lokomotivo je zasvetila rdeča. Blaž je zavril

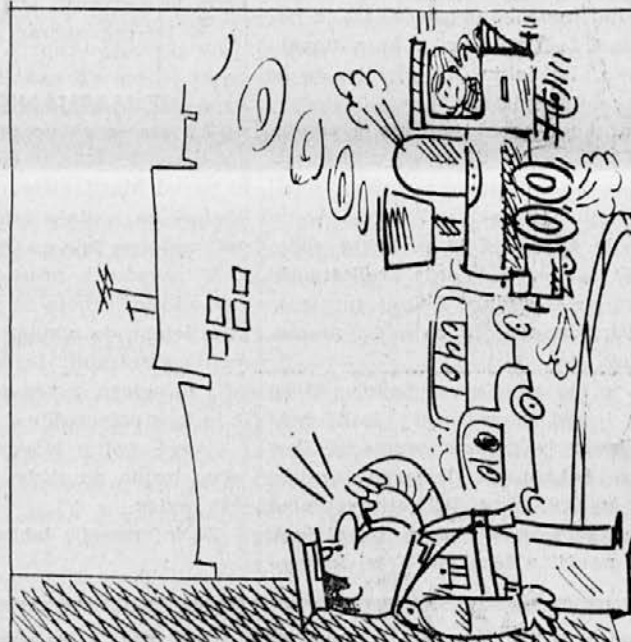
»Ne boš!« je rekel Blaž, bivši pionir miličnik.

kot bi trenil. Dobro je vedel, kaj pomeni rdeča, saj je bil
že pionir miličnik. A glej šmenta! Šoferji za njim se
niso strinjali s tem. Očitno so bili vajeni voziti z rdečo.
Pritisnili so v lokomotivo. Zastonj! Stroj je stal kot vko-
pan, zabetoniran na svojih osmih kolesih.

»Uiti v varstvu umetne megle!« je bil v hipu rojen
načrt v Blaževi glavi. Izpeljal bi ga bil prav gotovo, ko
mu umetna megla ne bi zakrila razgleda, kakor ga je
miličniku...

Blaž je zapeljal v izložbo trgovine z lestenci! Lomastil
in drobil je po trgovini in se na drugem koncu vrnil na
cesto spet skozi izložbo...

V tem hipu pa sta zaslišala drug pisk. Bil je namenjen
njima. Prihajal je z oglja, kjer je stal miličnik Jože.

»O mašina! Saj voziva po levi!« se je udaril po čelu
Blaž.

Razumljivo! Vse lokomotive na svetu vozijo po levi.
Blaž je potegnil za ročico, ogromen ogljak pare je ovil
lokomotivo in prekršek z njo.

10. Ko je tako napravil red pri semaforju, se je spravil
nad druge nadloge, na cesti. Pri tem mu je imenitno slu-
žila piščalka. Vsak pisk je zadel v živo.

Blaž se je pri tem tako razvnel, da je že sanjal, kako
bosta pobarvala lokomotivo modro-belo in kako jo bosta
preimenovala v »letečo lokomotivo«.